

Informácia o priebehu Konferencie o obnove Ukrajiny v Berlíne, Spolková republika Nemecko, 11. - 12. júna 2024 za účasti podpredsedu vlády Slovenskej republiky pre Plán obnovy a odolnosti a využívanie eurofondov

Na Konferencii o obnove Ukrajiny (Ukraine Recovery Conference 2024 - URC) v Berlíne, ktorá sa konala po predchádzajúcich konferenciách v Lugane a Londýne, sa zúčastnilo takmer 2 000 zástupcov z vládneho, súkromného sektora, municipalít a občianskej spoločnosti. Medzi nimi bolo 60 delegácií vlád štátov a medzinárodných organizácií. Významnými účastníkmi boli kancelár Nemecka Olaf Scholz, prezident Ukrajiny (UKR) Volodymyr Zelenskyj, ako aj premiéri Holandska Mark Rutte, Estónska Kaja Kallas, Gruzínska Irakli Kobachidze a predsedníčka Európskej komisie, Ursula von der Leyen. Slovensko (SVK) na tejto konferencii zastupoval podpredseda vlády SR pre Plán obnovy a odolnosti a využívanie eurofondov, Peter Kmec.

Počas trvania URC sa riešili rôzne témy, ako napr. posilnenie partnerstiev na podporu ukrajinského agropotravinárskeho sektora, oblasť vzdelávania, segment vedy a inovácií v časoch počas prebiehajúcej vojny a po nej, využitie medzinárodného medzimestského partnerstva pre obnovu a priblíženie UKR k štandardom EÚ, postupná integrácia do jednotného trhu prostredníctvom spoločných projektov, ochrana a zachovanie ukrajinského kultúrneho dedičstva a zelená transformácia. Konferencia bola postavená na štyroch pilieroch: regionálnu, európsku, podnikateľskú a dimenziu ľudského kapitálu.

Podpredseda vlády SR Peter Kmec (PPV SR) sa zúčastnil aj viacerých bilaterálnych stretnutí. Medzi nimi bolo stretnutie s prvou podpredsedníčkou vlády a ministerkou hospodárstva Ukrajiny Yuliou Svyrydenko, s predsedom vlády Gruzínska Iraklim Kobachidzem, so zástupcom ministerstva zahraničných vecí Tureckej republiky M. Kemalom Bozayom, a tiež s poslancom Sejmu a splnomocnencom vlády Poľskej republiky pre Ukrajinu, Pawelom Kowalom. Okrem bilaterálnych stretnutí sa PPV SR zúčastnil aj na jednotlivých paneloch URC, počas ktorých predniesol národné vyhlásenie za SR.

PPV SR v národnom vyhlásení za SR zdôraznil jednoznačnú podporu SVK pre suverenitu a nezávislosť UKR a za jej členstvo v EÚ. Uviedol, že SVK bude pre UKR plniť funkciu vstupnej brány do EÚ, vrátane využitia skúseností SR z jej prístupového procesu. SVK poskytlo doteraz UKR humanitárnu pomoc vo výške 16,8 mil. EUR a chce budovať s UKR dlhodobé udržateľné partnerstvo. Slovenské spoločnosti, ktoré sa zúčastňujú aj na URC, sú pripravené poskytnúť svoju expertízu pri obnove UKR. Počas uplynulých mesiacov sa predseda vlády SR a predseda vlády UKR dvakrát stretli, kde práve počas posledného stretnutia podpísali Cestovnú mapu (Road Map) ohľadom ďalšieho rozvoja spolupráce. Medzi tri vlajkové projekty patrí vlakové spojenie medzi Kyjivom a letiskom Košice, obnova a modernizácia interkonektora elektriny a modernizácia hraničných prechodov pre zvýšenie kapacity nákladnej prepravy z UKR, a zároveň do UKR.

Na stretnutí s prvou podpredsedníčkou vlády a ministerkou hospodárstva UKR Yuliou Svyrydenko a ministrom pre energetiku Germanom Galushchenkom potvrdil PPV SR podporu SVK pre UKR pri jej obnove i na ceste do EÚ a zdôraznil potrebu implementácie cestovnej

mapy dohodnutej na úrovni predsedu vlády SR a predsedu vlády UKR. Informoval o príprave finančných schém na podporu slovenských firiem, ktoré chcú investovať v UKR a o programoch, do ktorých sa SVK plánuje zapojiť (najmä v rámci poskytovania záruk z európskeho Nástroja pre Ukrajinu). Partneri diskutovali o implementácii troch vlajkových projektov SVK pre UKR a o organizácii Slovensko-ukrajinského biznis fóra, ktoré by sa malo uskutočniť na jeseň 2024 v Košiciach.

Počas stretnutia predsedu vlády Gruzínska (GEO) a PPV SR uviedol gruzínsky partner, že vláda GEO sa snaží o stabilizáciu aktuálnej vnútropolitckej situácie. Členstvo v EÚ je pre GEO strategický cieľ, ktorý je súčasťou jeho ústavy a momentálne ho podporuje 85% obyvateľstva. Zároveň GEO dosahuje v posledných rokoch vysoké percento rastu HDP. Otvorenie prístupových rokovaní do EÚ s GEO by bolo jasným signálom pre Rusko. GEO si želá čo najskoršie ukončenie nevyprovokovanej agresie voči UKR zo strany Ruskej federácie. Podľa GEO je možné k nemu dospieť už na jar 2025, v opačnom prípade dôjde k prehĺbeniu problémov UKR. SVK je pre GEO významný politický partner v rámci diskusií EÚ. GEO vníma veľký priestor na zintenzívnenie hospodárskej spolupráce, interkonektivity, ale aj využitie historických a kultúrnych väzieb so SVK. Predseda vlády GEO vyjadril podporu predsedovi vlády SR a zaželel mu skoré uzdravenie. SVK bude podporovať hlbšiu integráciu GEO do EÚ a otvorenie prístupových rokovaní. Najbližšou príležitosťou na rozvoj bilaterálnych vzťahov bude plánovaná návšteva na ministerskej úrovni v GEO.

Na stretnutí s M. Kemalom Bozayom, zástupcom ministerstva zahraničných vecí Tureckej republiky (TUR) a aktuálnym riaditeľom pre záležitosti EÚ, odsúdil turecký predstaviteľ pokus o atentát na predsedu vlády SR. Ďalej poďakoval za pomoc SVK po zemetrasení v TUR v roku 2023 a za účasť Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR na Antalya Forum. TUR si váži stále rastúci počet turistov zo SVK a pracuje na zriadení priamej leteckej linky medzi SVK a TUR. Plánovaná návšteva predsedu vlády SR v TUR by mala priniesť vzťahy medzi oboma krajinami na vyššiu úroveň. TUR vníma SVK ako krajinu, ktorá nemá problém s korupciou a právnym štátom, preto je podľa neho bezpečným prístavom pre investície. Na UKR sú TUR spoločnosti etablované v oblastiach stavebníctva, energetiky a dopravy, avšak nemajú prístup k prostriedkom z európskeho Fondu pomoci pre Ukrajinu. Možnosťou, ako ho získať, by mohol byť spoločný projekt TUR a SVK spoločností.

Po ukončení prvého dňa konferencie sa PPV SR zúčastnil recepcie pod záštitou prezidenta Spolkovej republiky Nemecka, jeho excelencie Franka-Waltera Steinmeiera. Nasledujúci deň sa konali raňajky s 10-timi zástupcami slovenských súkromných spoločností na pôde zastupiteľského úradu SR v Berlíne, kde dôležitým bodom diskusie bola práve iniciatíva na zapojenie slovenských spoločností do obnovy UKR.

Po raňajkách nasledovalo rokovanie PPV SR s predsedom Rady pre rozvoj UKR v Poľsku (POL, Pawelom Kowalom a POL delegáciou, ktorej súčasťou boli predstavitelia samospráv, bankového sektora, súkromných spoločností. Počas tohto stretnutia sa POL predstaviteľ vyjadril, že existuje záujem o vytvorenie formátu pravidelných stretnutí podpredsedov vlád pre plány obnovy krajín V4 + UKR, čím by sa posilnila bilaterálna i multilaterálna spolupráca medzi týmito krajinami. POL a SVK môžu potenciálne vytvoriť formát pre zapojenie firiem

do obnovy UKR a podporovať spoločné projekty v UKR a vytvoriť nadregionálnu iniciatívu. Obaja predstavitelia sa zhodli na potrebe investícií do infraštruktúry na slovensko-poľsko-ukrajinskej hranici.

Následne sa Peter Kmec zúčastnil záverov URC a Ukrajinského regionálneho fóra.

Odporúčania:

- V spolupráci s Poľskou republikou a Ukrajinou vytvoriť nadregionálnu iniciatívu s cieľom prepájania relevantných aktérov a realizácie cezhraničných projektov;
- Preskúmať možnosti zapojenia tretích krajín do obnovy Ukrajiny, vrátane ich priamych investícií na východnom Slovensku ako bráne na Ukrajinu, využitím finančnej dotácie tretej strany na investície na Ukrajine cez Slovensko, realizácie resp. spoločných projektov na Ukrajine;
- V spolupráci s ukrajinským ministerstvom hospodárstva a ministerstvom energetiky identifikovať konkrétne projekty na Ukrajine s cieľom ich prepojenia na slovenské podnikateľské subjekty;
- Nadviazať na diskusiu s podnikateľskými subjektami a preskúmať ich možnosti realizácie aktivít v rámci obnovy Ukrajiny s cieľom ich prepojenia na konkrétne potreby na Ukrajine.